

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-045-2-24>

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ПОЗИТИВНОГО ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Пержун В. В.

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та культурології
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна,
докторант
Національної академії державного управління
при Президентові України
м. Київ, Україна*

Все більша вагомість інформаційних мереж, кардинальні світові зміни, зрушення, трансформації спонукають до розуміння, що сучасний розвиток будь-якої науки не можливий в обмеженому, замкненому просторі однієї країни. З огляду на це поглиблюється «обмін науковими досягненнями та рух ідей, які вимагають урахування теоретичних здобутків усіх країн» [2, с. 18]. Зрозуміло, що відмовлятися від своїх національних традицій у галузі управління не потрібно, особливо це стосується емпіричних досліджень, які показують найбільш вразливі внутрішні проблеми розвитку суспільства і потребують результативного вирішення. Але й тут знайти правильні шляхи реформування структурних елементів управління вимагає впровадження позитивного зарубіжного досвіду, позаяк такий підхід сприятиме розробці новітніх як теоретико-методологічних, так і практичних засад публічного управління. Вчитися й переймати позитивний досвід ніколи не пізно. Свого часу, один з відомих представників теоретичного і практичного управління В. Вільсон зауважував: «Ми ніколи не зможемо оцінити ні наші достоїнства, ні наші слабкості, порівнюючи себе з собою. Ми нічого не дізнаємося про себе, поки будемо знати тільки себе» [1, с. 41]. У своїй праці «Наука державного управління» він писав: «... демократичні принципи потрібно поєднувати з технічними прийомами управління, які опрацьовані на досвіді європейських, у тому числі й монархічних держав, оскільки демократичне управління, засноване тільки на прагматичному досвіді, без науки управління, не здатне

створити управлінський апарат, відповідний завданням суспільного розвитку, які стають усе складнішими» [1, с. 40]. Такий підхід актуальний сьогодні для України не дивлячись, що пройшло вже більше ста років. Тому, українські дослідники все більше уваги починають приділяти проблемам запровадження позитивного зарубіжного досвіду у систему публічного управління в Україні. Серед них варто назвати: Т. Безверхнюк, Н. Виноградову, В. Поліщука, Т. Кондратюка, С. Орлів, Л. Хашиєву, О. Хорошенюка, В. Гриба, Н. Котовську, А. Рачинського та ін.

Враховуючи позитивний досвід зарубіжних країн у публічному управлінні, необхідно визначити пріоритетні напрями й основні завдання, що допоможуть забезпечити його використання в Україні. Сьогодні ми вступаємо у фазу управлінських реформ, коли практично має проявитися нова модель державного менеджменту, що буде вироблятися за допомогою сучасних управлінських технологій, принципів, форм і методів нового публічного врядування. Звідси, постають завдання всебічного дослідження зарубіжного практичного досвіду з таких напрямів:

- методика визначення і опис державних посад, їх розподіл на політичні і кар'єрні, підбір, розстановка, перепідготовка, підвищення кваліфікації та виховання кадрів, робота з кадровим резервом;
- впровадження та використання ефективних механізмів обмеження участі посадових осіб державної влади, політиків-законодавців, публічних службовців у підприємницькій та інших сферах діяльності;
- методика створення кваліфікаційних характеристик, професіограм управлінців різних рівнів, публічних службовців, подальше удосконалення системи присудження рангів і кваліфікаційних розрядів;
- досвід складання реєстрів претендентів на державну службу, вироблення механізму відбору громадян на державну службу, формування державного замовлення на навчання персоналу, проведення конкурсів на заміщення державних посад і планування кар'єрного просування;
- порядок виходу у відставку і достойне пенсійне забезпечення;
- відповідна система фінансування державної (публічної) служби;
- питання оптимальної чисельності державного апарату, який би організаціїно й територіально забезпечував управління державою;
- оптимізація форми оплати праці і контроль за доходами;

- застосування антикорупційних заходів у галузі управління центральних органів влади і місцевого самоврядування;
- питання формування банків кадрової інформації та їх використання;
- форми взаємодії органів влади з науковими і навчальними закладами з питань державної служби, навчання майбутніх управлінців, науково-теоретичних і прикладних аспектів формування управлінської культури, організаційної культури, політико-правової культури і т. д. Про це, з нашими деякими доповненнями, пише український дослідник А. Рачинський [4, с. 19].

Найвідповідальнішою стратегією управлінських реформ в Україні залишається визначення, а в подальшій недалекій перспективі, впровадження результативних підходів до проблем вирішення важливих тактичних і стратегічних завдань успішної розбудови держави. Помітне місце у цій роботі мають займати керівний управлінський персонал, влада, політики, громадські організації, зрештою – публічні службовці, які є авангардом практичної діяльності в управлінні. Для цього всі вони повинні оволодівати новітніми знаннями і передовим світовим досвідом державного (публічного) управління. Тут мова йде про основні управлінські ідеї й теорії, а також наявні практичні здобутки в державному управлінні країн Заходу. Їх є декілька і про них написано багато. Наприклад, на це звертає увагу у своїй публікації Т. Кондратюк [3].

Якщо Україна позиціонує себе з європейським вектором розвитку, то така євроінтеграція має охоплювати переважну більшість сфер життєдіяльності суспільства, а особливо публічне управління. Країни Європейського Союзу (у подальшому ЄС) мають значний досвід проведення реформи державного управління та поступового утвердження норм і цінностей публічної політики. Є декілька суттєвих загально-визнаних тенденцій публічного управління, які характерні для країн ЄС і вони мають також бути задіяні в Україні у процесах реформування державного менеджменту. Назвемо їх:

- відкритість управління для громадян;
- децентралізація сфери управління, надання реальних повноважень місцевому самоврядуванню: до прикладу, в Німеччині характерними елементами реформи децентралізації були: «дебюрократизація, дерегуляція, сервісне адміністрування, удосконалення систем контролю і підзвітності, реформування бюджетного процесу, посилення публічності і відкритості» [5];

- правове, організаційне і політичне становлення інституту місцевого самоврядування як практичне втілення реформи децентралізації;

- активна участь громад в управлінні, їх довіра до органів влади;

- підзвітність усіх гілок влади громадянам;

- результативність управлінської роботи, коли ефективна державна політика у сфері публічного адміністрування сприяє задоволенню здорових соціальних, економічних, культурних, побутових, матеріальних і духовних людських потреб;

- чітка, збалансована, прозора та якісна управлінська робота, яка є зрозумілою і відкритою для громадян;

- ефективне вдосконалення кадрової політики в управлінні, забезпечення центральних і місцевих органів влади компетентними працівниками;

- дієве формування управлінської, правової та організаційної культури керівних кадрів центрального управління, посадовців місцевих органів влади і публічних службовців.

Отже, сучасна українська дійсність вимагає від влади і громадянського суспільства вироблення і практичного застосування дійсно передових реформ направлених на системну зміну та реформування державного управління і введення основ публічного врядування, що засноване на тісній і плідній співпраці органів центральної влади та місцевого самоврядування. Це вимога часу. І в цій роботі важливе місце має займати вивчення і практичне впровадження позитивного зарубіжного досвіду у галузі публічного управління. При цьому, ми не повинні сліпо копіювати такий досвід, а застосовувати його розумно і прагматично, враховуючи наші соціокультурні, національні, управлінські традиції, а також ментальні особливості.

Література:

1. Вильсон В. Наука государственного управления. Классики теории государственного управления: американская школа / под ред. Дж. Шпфритца, А. Хайда. Москва: Изд-во МГУ, 2003. 800 с.

2. Колодій А. Ф. Методологічне забезпечення науки «державне управління». Методологія наукових досліджень з державного управління: хрестоматія / упоряд.: С. В. Загородюк, О. Л. Євменшкіна, В. В. Лещенко; за заг. ред. К. Ю. Ващенко. Київ: НАДУ, 2014. С. 18–26.

3. Кондратюк Т. В. Зарубіжний досвід удосконалення системи державного управління та шляхи його використання в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2010. № 3. С. 56–59.

4. Рачинський А. П. Основні принципи вивчення зарубіжного досвіду у сфері державної служби. Публічне управління: шляхи розвитку. Матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю: у 2-х т. / наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського. Київ: НАДУ, 2014. Т. 1. С. 18–20.

5. Хачатурян Х. В. Переорієнтація державного управління на потреби громадян: нова європейська модель та Україна. Вісник Київського міжнародного університету (серія: «Міжнародні відносини»). 2009. № 8 [Електронний варіант]. Режим доступу: <http://www.kymu.edu.ua/vmv/v/08/khachaturian.htm>.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-045-2-25>

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

Пінчук В. І.

аспірант

Науковий керівник: Шевченко О. М.

кандидат економічних наук, доцент

Національного університету «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів, Україна

У Міжнародний день боротьби з корупцією Антикорупційна Ініціатива ЄС в Україні (EUACI) відзначає зусилля спеціалізованих антикорупційних відомств. Зі створенням Національного антикорупційного бюро (НАБУ), Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) та Вищого антикорупційного суду (ВАКС) ефективно та незалежне переслідування корупціонерів стало реальністю в Україні. Впровадження системи електронного декларування забезпечило безпрецедентний рівень прозорості у державному секторі, а перевантаження Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК) призвело до посилення зусиль щодо запобігання корупції. Однак останнім часом успішний розвиток чинної антикорупційної інфраструктури знаходиться під загрозою і тиском. Це важкі часи для тих, хто працює в галузі боротьби з корупцією в Україні.

З 2017 року EUACI відіграє ключову роль у забезпеченні стійкого інституційного розвитку антикорупційних установ, у тому числі у